

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm III. Dispendia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

sententiam propendet Nauarr. cit. conf. n. 8. Sed contrarium ex communiore rectè docet Syl. ver. rescriptum q. 2. Suarez num. 4. Quia Pontifex generatim seu indefinitè loquitur de excommunicato; neque est ratio, cur ad excommunicatum notorium, seu publicum restringamus: Nam ubi ius non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. de pretio 10. ff. de public. in rem actione. Confirmatur ex eo, quòd in rescriptis auctoritate Papali emanantibus absolutio ad cautelam præmitti solet ab excommunicatione, &c. siue notoria sit, siue occulta.

Veruntamen propter publicam & probabilem ignorantiam excommunicationis, fieri potest, ut acta à iudice delegato vigore rescripti valida sint, iure ipso supplente defectum, argum. l. Barbarius 3. ff. de officio Prætoris, Idque ex probabiliore docet Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 22. n. 19. licet aliqui contradicant apud eundem.

CAPITVLVM II.

Cùm in multis.

PARAPHRASIS.

1. Cùm sæpe in iure infinitas, & multitudo nîmia reprobetur, ideo statuit Innoc. IV. P. in Concilio Lugdunensi, ut, si quispiam contra certam personam rescriptum à Sede Apostolica impetrarit, cum clausula & quosdam alios, vigore eius clausulæ, non plures quàm tres vel quatuor in iudicium trahere possit. Item, ut impetrator rescripti nomina eorum in primo citatorio coram iudice delegato exprimere debeat; postea autem variare non possit, & pro nominatis alios substituere; ne videl. fraudi locus sit.

SUMMARIVM.

1. Clausula in rescripto quosdam alios non intelligitur ultra tres, vel quatuor, quorum nomina impetrata exprimere debet in primo citatorio, nec postea pro ijs alios substituere potest.

2. Si impetrator aliam personam citet, & ea non excipiat, processus irritus esse videtur.

Circa hoc c. duo breuiter aduertenda duxi: Primum, cum Gl. not. 3. Cùm dicitur, necesse esse, ut impetrator personas non nominatas, seu in clausula indeterminatè contentas, coram iudice exprimat: intelligi debet sub conditione, si contra aliquas litigare velit: sin autem nolit; quia fortè cum ijs transigere mauult; nihilominus libellum contra personam in rescripto nominatam offerre potest: Quia nemo cogitur alicui litem intentare. Alterum cum Gl. ver. quorum: Si impetrans rescripti aliam postea personam, quam priùs non nominarat, citari faciat, eaque comparens nihil excipiat, processus irritus esse videtur: Quia iudex vi rescripti super hac persona iurisdictionem non accepit; consequenter nec per taciturnitatem partis acquirere potest, prout etiam dixi in c. Rodolphus 35. in fine hoc tit. Et videri possunt, quæ dicta in c. sedes 15. eod. tit. in antiq.

CAPITVLVM III.

Dispendia.

PARAPHRASIS.

Si quis plures actiones personales alteri intentare velit, non ad iudices diuersos, sed ad eosdem literas impetrare debet: similiter & reus, si eodem durante iudicio actorem in alia causa reconuenire, vel ad eum conueniendum rescriptum Apostolicum impetrare velit, ad eosdem iudices id fieri debet, præterquam si illos ut suspectos recusare possit. Quòd si vel actor, vel reus contra hanc constitutionem egerit, in primis commodo literarum carebit, & processus iudiciarius non subsistet. Deinde aduersario, si per tales literas citatus fuerit, ad expensas condemnandus erit.

SUMMARIVM.

1. Reus conuentus potest actorem coram eodem iudice reconuenire.

T 2

2. Et

2. Et dum lis ab auctore intentata pendet, coram alio eum conuenire nequit.
3. Lex irritans quandoque est pœnalis, interdum autem fauorabilis, & indifferens.

Idem fermè constitutum fuerat à Gregor. IX. Papa, supra in cap. vlt. hoc tit. Hic verò additum ab Innoc. IV. vt processus ipso iure irritus esset: Antea verò, si aduersarius coram altero iudice conuentus in actione personali, contra rescriptum malè impetratum non excepisset, processus coram eo iudice vim habuisset. Idque colligitur ex ver. *ampliantes*, ibid. Gl. & ver. *processus valeat*.

Porro cum hic fermo tantùm sit de impetrantibus rescriptum ad Iudices delegatos, in actionibus personalibus; non potest id extendi ad actiones reales; vel ad Iudices ordinarios, etiam quoad personales actiones; saltem quod attinet pœnam irritationis processus. Qua de re videri potest Ioan. Andr. hic, Anton. n. 18. & seqq. Francus n. 3. Innoc. & alij in cit. c. vlt. Matth. de Afflict. decif. Neap. 354. n. 6. & seqq.

NOTANDVM I. Licet rescripta iustitiæ stricti iuris sint, & non extendenda ad casum, aut personam non expressam, tamen ius reconventionis postulat, vt qui alterum per rescriptum ad iudicem delegatum traxit, coram eodem vicissim conueniri queat. Ita hic in §. Reus quoque, & in l. cum Papinianus §. 4. iun. Auth. Et consequenter, C. de sent. & interloc. Ratio est, quia si quis elegerit Iudicem contra aduersarium, ægrè ferre non potest, vt & aduersarius eundem habeat contra se; cap. 1. & 2. de mutuis petit. Idque ampliari debet primò; Quòd locum habeat, etiam si iudex alioquin iurisdictionem non habeat in auctorem; si tamen is reum conueniat, non potest reconuenire volenti exceptionem incompetentis iudicis obicere, cit. l. cum Papinianus. Secundo; Locum habet reconuentio non tantùm circa idem negotium, super quo impetratum est rescriptum, sed etiam super alio quolibet; ita, vt vtraque causa simul definienda sit, cap. 1. de mutuis petit. Tertiò; Quòd reus conuen-

tus non tantùm possit auctorem coram eodem iudice reconuenire; sed etiam quòd coram alio, dum lis ab auctore intentata pendet, conuenire non possit, cit. Auth. Et consequenter. Eademque ratione hic dicitur, quòd reus conuentus, lite durante, ad aliam Iudicem, quamuis in diuersa causa, rescriptum impetrare nequeat, vt videlicet litibus valde exosis, moderamen aliquod adhibeatur. Quarto, quòd rescripti impetrator, postquam illud præsentauit Iudici delegato, & aduersarium citari fecit, non possit per penitentiam reslire; quòd minùs reus comparens illum reconuenire possit, etiam reluctantem; quare rescriptum veluti commune vtrique parti factum est, argum. l. petende §. 6. Cod. de temporibus in integr. restitut. Videri potest Vdalricus Zasius in l. si quis iniquum, col. 2. ff. Quod quisque iuris &c. vbi regulam tradit; Iis quæ habeo auctore te, vt possum contra te, quamuis nolente te.

NOTANDVM II. Circa verba finalia, *Simili pœna* &c. quòd lex irritans, quandoque sit pœnalis; & hac ratione odiosa, nec facilè extendenda. Dico *quandoque*; quia non semper lex irritans pœnalis est; sed interdum publicam vtilitatem spectans, idè quæ fauorabilis; interdum verò indifferens, prout hanc rem explicat Suarez lib. 5. de legibus cap. 19. n. 8. & seqq.

CAPITVLVM IV.

Cum aliquibus.

PARAPHRASIS.

Si in aliqua ecclesia consuetudo vel statutum vigeat iuramento, vel Apostolicæ Sedis confirmatione roboratum, vt ultra definitum numerum Canonici non instituantur; Pontifex autem facultatem tribuat aliquem recipiendi supra numerum; dubitatur; an is auctoritate Apostolicâ receptus censeatur, an verò per potestatem *Collatoris ordinarij*, v.g. Capitularium, ad quos literæ diriguntur. Resp. Bonifac. VIII. esse distinguendum. Si enim recep-